

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

1. Baggrund og formål

Industriens Pension mener, at et selskabs evne til at håndtere miljø, menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder (også kaldet sociale forhold) samt god selskabsledelse kan have betydning for dets værdiskabelse og dermed Industriens Pensions afkast ved at investere i selskabet.

Industriens Pensions mål for investeringerne er at sikre det størst mulige langsigtede reale afkast efter omkostninger samtidig med, at vi tager hensyn til investeringsrisikoen. Ved at investere ansvarligt og agere som en aktiv investor kan vi beskytte og forøge afkastet til vores medlemmer og samtidig bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling.

I øvrigt følger vi de FN-støttede principper for ansvarlige investeringer, "Principles for Responsible Investment (PRI)", jf. bilag A, med det formål at implementere miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i hele investeringsprocessen.

2. Rammeværk

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab er vedtaget af Industriens Pensions bestyrelse og sætter rammerne for arbejdet med ansvarlige investeringer herunder aktivt ejerskab.¹ Bestyrelsen har endvidere nedsat et udvalg, udvalget for ansvarlige investeringer, med særligt fokus på arbejdet med ansvarlige investeringer.

Nærværende politik finder anvendelse ved investeringer i aktier, virksomhedsobligationer, statsobligationer og unoterede investeringer. Politikken gælder for både direkte og indirekte investeringer (fx via en investeringsforening eller en fond) og for interne såvel som eksterne porteføljeforvaltere. Vi fokuserer vores ressourcer der, hvor vi har de største investeringer, og der, hvor vi tror, vi kan skabe de bedste resultater i forhold til at påvirke selskaberne.

3. Retningslinjer

En afgørende del af arbejdet med ansvarlige investeringer handler om at sikre, at Industriens Pensions investeringer ikke har en alvorlig indvirkning på det omgivende samfund – også kaldet samfundsansvarlig due diligence. Industriens Pensions samfundsansvarlige due diligence har til formål at identificere, forebygge, afhjælpe og redegøre for potentielle og faktiske negative indvirkninger på samfundet og/eller miljøet ved vores investeringer. Der benyttes en risikobaseret tilgang til at identificere de investeringer, der er forbundet med en forøget risiko for negativ indvirkning. En risikobaseret tilgang betyder desuden, at vi prioriterer vores indsats der, hvor risikoen for samt alvoren og omfanget af negative indvirkninger er størst.

Når vi foretager samfundsansvarlig due diligence, og når vi udøver aktivt ejerskab, sker det med udgangspunkt i følgende retningslinjer vedrørende overholdelse af gældende lovgivning, sanktioner med Danmarks tiltrædelse og temaerne i FN's Global Compact² samt en række andre relevante vejledninger fra Folketinget, EU, FN og OECD.

¹ Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab er udarbejdet i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens "Vejledning om Ansvarlige Investeringer" fra 2018. Vejledningen bygger på OECD's sektorspecifikke retningslinjer, "Responsible Business Conduct for Institutional Investors", der er et værktøj til institutionelle investorer til at implementere OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

² FN's Global Compact omhandler menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrupcion, der alle er temaer, som også har dækning i andre internationale aftaler og konventioner – særligt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder

3.1. Lovgivning

Industriens Pension ønsker ikke at investere i selskaber, der bevidst eller gentagne gange overtræder gældende lovgivning i de lande, hvor selskabet opererer, eller i selskaber, der overtræder lovgivning fra internationale organisationer med Danmarks tiltrædelse.

3.2. Sanktioner

Industriens Pension følger gældende sanktioner og ønsker ikke at investere i selskaber, som bidrager til handlinger i strid med sanktioner, der er vedtaget af FN eller EU og tiltrådt af Danmark.

Lande, der er omfattet af sanktioner vedtaget af FN eller EU og tiltrådt af Danmark, behandles i henhold til gældende sanktioner.

3.3. Menneskerettigheder³

Industriens Pension ønsker, at de selskaber, vi investerer i, respekterer menneskerettigheder og ikke bidrager til negative indvirkninger herpå. Industriens Pension forventer, at selskaber tager ansvar for eventuelle negative indvirkninger på menneskerettighederne, som deres aktiviteter måtte have, samt at de udviser åbenhed om, hvordan de generelt forholder sig til menneskerettighedsforhold.

Industriens Pension arbejder løbende med at identificere, prioritere og afhjælpe risici for potentielle eller faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne ved vores investeringer særligt i relation til højrisikoområder (regioner såvel som sektorer).

³ Industriens Pensions retningslinjer vedrørende menneskerettigheder tager udgangspunkt i principperne 1 og 2 i FN's Global Compact (bilag B) samt FN's Verdenserklæring om menneskerettighederne af 1948. De to principper om menneskerettigheder i FN's Global Compact tager afsæt i blandt andet FN's retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv.

3.4. Arbejdstagerrettigheder⁴

Industriens Pensions ønsker, at de selskaber, vi investerer i, respekterer grundlæggende rettigheder for arbejdstagere ved blandt andet at sikre:

- *fri forenings-, organiserings- og forhandlingsret*
- *udryddelse af tvangsarbejde*
- *afskaffelse af børnearbejde*
- *afskaffelse af diskrimination herunder sikre retten til ligeløn*
- *sikkerhed, sundhed og et godt arbejdsmiljø på arbejdspladser.*

Industriens Pension arbejder løbende med at identificere, prioritere og afhjælpe risici for potentielle eller faktiske negative indvirkninger på arbejdstagerrettigheder ved vores investeringer.

3.5. Miljø- og klimaforhold⁵

Industriens Pension har fokus på at integrere miljø- og klimahensyn i investeringsprocessen blandt andet med henblik på at overholde målsætningerne i Paris-aftalen af 2015. Det sker blandt andet ved løbende at identificere, prioritere og afhjælpe risici for potentielle eller faktiske negative indvirkninger på miljøet i vores portefølje samt ved at identificere investeringer inden for bæredygtig energi, som samtidig giver et attraktivt risikojusteret afkast.

3.6. Anti-korruption⁶

Industriens Pension ønsker ikke, at selskaber, vi investerer i, bidrager til korruption, fx ved at tilbyde, give eller kræve bestikkelse.

⁴ Industriens Pensions retningslinjer vedrørende arbejdstagerrettigheder tager udgangspunkt i principperne 3, 4, 5 og 6 i FN's Global Compact (bilag B) samt ILO-konventionerne.

⁵ Industriens Pensions retningslinjer vedrørende miljø- og klimaforhold tager udgangspunkt i principperne 7, 8 og 9 i FN's Global Compact (bilag B) samt Paris-aftalen af 2015.

⁶ Industriens Pensions retningslinjer vedrørende anti-korruption tager udgangspunkt i princip 10 i FN's Global Compact (bilag B), FN's konvention mod korruption af 2003 og OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

3.7. Beskatning⁷

Som medlemmernes pensionselskab sikrer Industriens Pension, at der betales skat og afgift af medlemmernes pensionsordning i henhold til lovgivningen. Det er Industriens Pensions holdning, at den størst mulige del af kapitalafkastet af vores investeringer bringes til beskatning i Danmark for at undgå dobbeltbeskatning.

- *Industriens Pension, samarbejdspartnere og selskaber, vi investerer i, skal betale den rigtige skat – hverken mere eller mindre.*
- *Det er en myndighedsopgave at fastsætte det rigtige niveau for skattebetaling.*
- *Industriens Pension kan og skal ikke forholde sig til, om skattebetaling for selskaber, vi investerer i, er rimelig.*
- *Selskaber, vi investerer i*
 - *skal følge ånd og ordlyd i skattelovgivning og regler i de lande, hvor de opererer*
 - *skal rettidigt rapportere relevante og/eller lovpligtige oplysninger til de relevante myndigheder*
 - *skal fastsætte interne afregningspriser i overensstemmelse med armslængdeprincippet*
 - *bør undgå unødigt komplicerede og ikke-transparente strukturer til skatteoptimering.*
- *Industriens Pension opfordrer generelt til åbenhed og gennemsigtighed med hensyn til skattebetalinger.*

Industriens Pension ønsker ikke at investere i placeringsstrukturer i lande, der ikke samarbejder om at undgå skatteunddragelse. Vi holder os løbende orienteret herom og inddrager informationer fra bl.a. EU.

3.8. Konventionsstridige våben⁸

Industriens Pension vil ikke investere i selskaber, hvis aktiviteter er forbundet med konventionsstridige våben i form af antipersonelle landminer og klyngeammunition. Aktiviteter forbundet med konventionsstridige våben kan for eksempel forstås som brugen, udvikling, fremstilling, erhvervelse, oplagring, bibeholdelse eller overførsel af antipersonelle landminer og klyngeammunition eller centrale komponenter heri.

⁷ Industriens Pensions retningslinjer for skattebetaling tager blandt andet udgangspunkt i OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder

⁸ Industriens Pensions retningslinjer vedrørende konventionsstridige våben tager udgangspunkt i Ottawa-konventionen af 1997, samt Oslo-konventionen af 2008.

3.9. God selskabsledelse⁹

De overordnede temaer for god selskabsledelse, som ligger til grund for vores løbende dialog med selskaber samt for vores stemmepolitik, er følgende:

- *Selskabets kommunikation og samspil med selskabets investorer og øvrige interessenter*
- *Bestyrelsens opgaver og ansvar*
- *Bestyrelsens sammensætning og organisering*
- *Ledelsens vederlag*
- *Regnskabsaflæggelse, risikostyring og revision.*

Vi forventer, at selskaber følger lokale og internationale anbefalinger eller forklarer, hvorfor de har valgt at gøre det anderledes.

4. Aktivt ejerskab

Industriens Pension udøver aktivt ejerskab i form af løbende overvågning og dialog med selskaberne i vores portefølje samt gennem stemmeafgivelse på generalforsamlingerne.¹⁰ Omfanget af og fremgangsmåden for det aktive ejerskab afhænger af en række faktorer herunder værdien af Industriens Pensions investering i et konkret selskab, vores ejerskabsandel samt mulighederne generelt for at indgå i en gensidig og effektiv dialog.

Det endelige ansvar for vores aktive ejerskab ligger hos Industriens Pensions adm. direktør.

4.1. Overvågning

Industriens Pension overvåger løbende selskaberne i vores portefølje i forhold til Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Der screenes aktivt ud fra de 10 principper i FN's Global Compact, Ottawa-konventionen om landminer, Oslo-konventionen om klyngeammunition, konventionen om biologiske våben, konventionen om kemiske våben, involvering i atomvåben og overtrædelser af handels- og våbenembargoer.

Overvågning af porteføljen har til formål at:

- Identificere selskaber, hvis aktiviteter formodes at være i modstrid med Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab
- Give indsigt i karakteren af disse formodede krænkelser
- Give input til mulig dialog med selskaberne om de formodede krænkelser
- Identificere selskaber, som kræver særlig bevågenhed, der kan føre til en udelukkelse fra Industriens Pensions investeringsunivers.

Industriens Pension overvåger de lande, som vi har investeret i eller overvejer at investere i, for at sikre, at vores retningslinjer er overholdt blandt andet med hensyn til sanktioner vedtaget af FN eller EU og med Danmarks tiltrædelse.

4.2. Dialog

Som aktiv investor har Industriens Pensions porteføljeforvaltere løbende dialog med vores porteføljeselskaber. Derudover har vi via vores eksterne samarbejdspartner, Hermes EOS,

⁹ Industriens Pension tager afsæt i anbefalingerne fra Komitéen for god Selskabsledelse, ICGN's Global Corporate Governance Principles samt i gældende lovgivning og lokale standarder for god selskabsledelse i de relevante lande.

¹⁰ Industriens Pension følger Komitéen for god Selskabsledelses "Anbefalinger for aktivt Ejerskab".

fokuseret dialog om konkrete problemstillinger med udvalgte selskaber i vores portefølje. De fokuserede dialogforløb fastsættes på baggrund af en risikovurdering af selskabet herunder en vurdering af, hvorvidt selskabets samfundsansvarlige adfærd er i overensstemmelse med vores interesser som investor. Målet for dialogen er at få implementeret langsigtede løsninger, der styrker selskaberne og dermed øger den langsigtede værdi for investorerne.

Dialog er som oftest en langvarig proces, hvor gradvise fremskridt anvendes til at forbedre situationen over tid. For at opnå tilfredsstillende resultater foregår drøftelserne som udgangspunkt i fortrolighed, da det ofte skaber en mere konstruktiv dialog med selskaberne.

4.3. Stemmeretsudøvelse

Industriens Pension stemmer på generalforsamlingerne i de af vores porteføljeselskaber, hvor vi har stemmeret, og hvor vi har de største eksponeringer. Vores stemmepolitik er givet i bilag C.

Ved forespørgsler om konkrete afstemningspunkter kan Industriens Pension oplyse om og hvordan, vi har stemt.

4.4. Samarbejde

Industriens Pension foretrækker at samarbejde med andre institutionelle investorer. Via Hermes EOS har vi mulighed for at samarbejde med andre ligesindede investorer med det formål at øge vores indflydelse overfor de selskaber, vi investerer i.

Industriens Pension deltager endvidere i relevante netværk og organisationer med fokus på ansvarlige investeringer for samarbejde og vidensdeling med andre investorer.

4.5. Eksklusion

Industriens Pension vil som udgangspunkt altid forsøge at gøre sin indflydelse gældende gennem aktivt ejerskab og gerne i samarbejde med ligesindede investorer for på den måde at øge vores indflydelse overfor selskabet. Eksklusion anses som sidste udvej, når en ønsket adfærdsændring ikke har været opnåelig gennem aktivt ejerskab.

Hvis et selskab ikke reagerer på dialogen, evt. som en samlet henvendelse fra gruppen af investorer, inden for en rimelig tidshorizont, kan selskabet officielt blive ekskluderet fra investeringsuniverset. Udelukkelse af et selskab fra Industriens Pensions investeringsunivers effektueres ved, at der gives meddelelse til alle relevante porteføljeforvaltere om, at der ikke må investeres i det pågældende selskab. Indgår selskabet på udelukkelsestidspunktet i en forvalters portefølje, sælges det.

4.6. Eksterne forvaltere og fonde

Når vi indgår aftaler med eksterne forvaltere, omhandler kontrakten også et specifikt afsnit om efterlevelse af Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Som et bilag til formuleringerne i selve kontrakten vedlægges desuden en engelsk oversættelse af politikken. Forvalterne evalueres løbende for deres indsats og udvikling på området for ansvarlige investeringer i form af et spørgeskema og deraf følgende evaluering. Endvidere informeres eksterne forvaltere løbende om, hvilke selskaber der er ekskluderet fra Industriens Pensions investeringsunivers. Forvalterne forpligter sig til ikke at investere i disse selskaber.

Investeringer i unoterede selskaber, visse infrastrukturaktiver og ejendomme sker gennem fonde i form af investeringstilsagn, hvorefter fondene foretager investeringerne over de kommende år. Industriens Pension har derfor oftest ikke indsigt i, hvilke selskaber og aktiver, der konkret bliver investeret i på tidspunktet for afgivelse af investeringstilsagnet. I forbindelse med vurdering af en fond oplyser vi om Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab og beder ledelsen af fonden om en vurdering af, om der potentielt vil være investeringer, der vil være i modstrid hermed. Skulle det mod forventning ske, at et af porteføljeselskaberne har aktiviteter, der bryder med vores politik, vil Industriens Pension indgå i en dialog med fonden om mulighederne for afhændelse af selskabet eller eventuelt overveje et salg af ejerandelene i fonden.

4.7. Rapportering

Det er Industriens Pensions ambition at være åben om arbejdet med ansvarlige investeringer herunder om vores aktive ejerskab i form af dialog med selskaber og stemmeafgivelse. Vi søger løbende at øge denne transparens. Der er dog visse begrænsninger i forhold til, hvad og hvor meget det er muligt at berette om specifik selskabsdialog, da fortrolighed ofte er en forudsætning for at opnå resultater.

På Industriens Pensions hjemmeside findes en temaside om arbejdet med ansvarlige investeringer herunder aktivt ejerskab. Her findes blandt andet Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, beholdningslister samt en negativliste over ekskluderede selskaber. Industriens Pension offentliggør endvidere statistikker samt en årlig rapport om vores selskabsdialog og udøvelse af stemmeret på generalforsamlingerne.

Udover den eksterne rapportering sker der løbende intern dokumentation, rapportering og orientering.

Vedtaget på bestyrelsens møde den 6. marts 2018 som erstatning for den af bestyrelsen den 13. juni 2017 vedtagne politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

.

Bilag A – Principles for Responsible Investment¹¹

1. Vi vil indarbejde miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i investeringsanalysen og beslutningsprocessen.
2. Vi vil være aktive ejere og indarbejde miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i vores politikker og praksis for aktivt ejerskab.
3. Vi vil søge passende åbenhed om miljø, sociale forhold og god selskabsledelse fra de selskaber, vi investerer i.
4. Vi vil understøtte accept og implementering af principperne for ansvarlige investeringer inden for investeringsbranchen.
5. Vi vil samarbejde med ligesindede om at øge effektiviteten i implementering af principperne for ansvarlige investeringer.
6. Vi vil rapportere om vores aktiviteter og fremskridt i relation til implementering af principperne for ansvarlige investeringer.

Bilag B – FN's Global Compact¹²

Menneskerettigheder

1. Selskabet bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder.
2. Selskabet bør sikre, at den ikke medvirker til krænkelse af menneskerettighederne.

Arbejdstagerrettigheder

3. Selskabet bør opretholde foreningsfriheden og effektivt anerkende retten til kollektiv forhandling.
4. Selskabet bør støtte udryddelse af alle former for tvangsarbejde.
5. Selskabet bør støtte effektiv afskaffelse af børnearbejde.
6. Selskabet bør afskaffe diskrimination i relation til arbejds- og ansættelsesforhold.

Miljø

7. Selskabet bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer.
8. Selskabet bør tage initiativ til at fremme en større miljømæssig ansvarlighed.
9. Selskabet bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier.

Anti-korruption

10. Selskabet bør modarbejde alle former for korruption herunder afpresning og bestikkelse.

¹¹ <https://www.unpri.org/>

¹² <https://www.unglobalcompact.org/>

Bilag C – Industriens Pensions stemmepolitik

Industriens Pension stemmer på generalforsamlingerne i de af vores porteføljeselskaber, hvor vi har stemmeret, og hvor vi har de største eksponeringer. Som udgangspunkt stemmer vi med bestyrelserne. Industriens Pension benytter eksterne samarbejdspartnere til at varetage afgivelse af Industriens Pensions stemme i henhold til nærværende stemmepolitik, som omhandler de hyppigste emner for generalforsamlingsforslag, samt lokal "best practice".

Dog vil Industriens Pension selv træffe beslutning, hvis:

- der er tale om stemmeafgivelse på danske generalforsamlinger
- vores samarbejdspartnere anbefaler at stemme imod bestyrelsens anbefalinger
- afstemningspunktet ikke direkte er omfattet af Industriens Pensions stemmepolitik
- Industriens Pension specifikt har fremhævet en given problemstilling, selskab eller afstemningspunkt.

1. Bestyrelsens adfærd og sammensætning

- Bestyrelsen skal handle i overensstemmelse med aktionærernes langsigtede interesser.
- Bestyrelsen bør sikre en løbende dialog mellem selskabet og aktionærerne.
- Bestyrelsen bør være sammensat af personer med mangfoldige, relevante og forskelligartede kvalifikationer og kompetencer samt handle uafhængig af særinteresser.
- Bestyrelsen bør mødes tilpas ofte til at varetage den overordnede og strategiske ledelse.
- Industriens Pension støtter generelt, at formand og administrerende direktør ikke er den samme person. Der kan være lokale eller historiske årsager til, at dette ikke er tilfældet.
- Industriens Pension støtter, at der vælges en næstformand til bestyrelsen og ser gerne, at der nedsættes bestyrelsesudvalg til revision, nominering og aflønning.

2. Aflønning

- Selskabets politik for aflønning skal være klar og overskuelig samt understøtte en langsigtet værdiskabelse og bæredygtig udvikling i selskabet. Lønpolitikken bør være konkurrencedygtig i forhold til at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft.
- Industriens Pension mener, at der skal være åbenhed og transparens om alle væsentlige forhold vedrørende selskabets politik for og størrelsen af ledelsens aflønning gerne i form af en offentliggjort vederlagsrapport.
- Evt. brug af variabel aflønning skal være afgrænset og direkte afhængig af opnåelse af veldefinerede performancemål.
- Aktiebaseret aflønning skal være revolverende (tildeles periodisk) og bør have en løbetid på mindst tre år efter tildeling.
- Aftaler om fratrædelsesgodtgørelse bør maksimalt udgøre en værdi svarende til de sidste to års vederlag.

3. Risikostyring og revision

- Bestyrelsen skal sikre, at risici håndteres korrekt, og at selskabet regelmæssigt rapporterer retvisende om alle økonomiske aspekter.
- De underliggende risici, som en virksomhed er påvirket af, skal kommunikeres klart til aktionærerne sammen med information om håndteringen af disse.
- For at fremme ansvarligheden bør aktionærerne stemme om valg af selskabets revisorer, og der bør være tilstrækkelig offentliggørelse af revisors vederlag, uafhængighed mv.

4. Aktionærrettigheder

- Industriens Pension vil sikre aktionærrettigheder ved at stemme imod beslutninger, der ikke anses for at være i aktionærernes interesse.

5. Aktionærforslag

- Industriens Pension støtter som udgangspunkt aktionærforslag, som tilsigter en langsigtet værdiskabelse for aktionærerne.

6. Forhåndsgodkendelser

- Industriens Pension vil generelt stemme imod forhåndsgodkendelse til bestemte punkter på dagsordenen, hvor oplysninger ikke er tilgængelige forud for generalforsamlingen.